

NAŠ DOM.

„Vrli Slovenci: Prava vera bodi vam luč, materin jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike.“ A. M. Slomšek.

Izbaja vsak drugi četrtek. Naročniki „Slov. Gospodarja“ ga dobivajo zastonj. Posebej naročen velja s poštnino vred ene krono za celo leto. Posamezne številke veljajo 4 h. — Naročnina se pošilja na upravništvo „Našega Doma“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — Za oznanila se plačuje od navadne vrstice (petit), če se enkrat natisne, po 15 h, dvakrat 25 h, trikrat 35 h.

Naš boj proti „Štajercu“.

Nam katoliškim Slovencem se skoro tako godi, kakor prvim kristjanom v rimskem cesarstvu. Ne pobijajo nas sicer z ognjem in mečem, zato nas pa drugače tlačijo, kakor le morejo. Rimski cesar Julijan je prepovedal kristjanom, da bi se šolali, hotel je, da bi kristjani ostali sami bedaki. In glejte, ravno nekaj takega se godi nam štajerskim Slovencem. Ne dajo nam sol, v katerih bi se v materinem jeziku učili. Našo deco lovijo v nemškutarske šole, kjer morajo slovenski otroci zaostajati in se nič ne naučijo. Naših sinov more le malo iti v višje šole; najbolj zabiti in razposajeni mestni otroci grejo naprej in pridejo do mastnih služb, pri nas pa mora veliko nadarjenih fantov zaostati. Zato pa potem silijo k nam tuji uradniki.

Starim kristjanom so jemali premoženje, nas še sicer ne ropajo, pa nas drugače izsesavajo. Mnoga lepa posestva, ki so zdaj v rokah naših nasprotnikov, bi znala žalostno pesem zapeti, kako je domač sin prišel ob svoje premoženje.

Stare kristjane so črnili kot sovražnike cesarstva, grdo so jih obrekovali in neusmiljeno sodili. Ravno tako delajo z nami nam sovražni časniki v Gradcu, v Mariboru, Ptuj in Celju. In proti tem listom je Slovencem zastonj iskati obrambe za svojo čast in poštenje. Sovražni listi pišejo kar hočejo, mi se še pa ganiti ne smemo.

Prve kristjane so pagani ne samo morili za voljo vere, ampak paganski pisatelji so se tudi grdo norčevali iz najsvetejših resnic krščanske vere. Tudi dandanes nam sovražniki hudo blatijo našo sveto vero in brezvestni hujškači hočejo izdreti iz src luč svete vere, katero so naši očetje branili proti Turkom.

Pa to še ni zadosti. Pri vsem tem še nam pravijo, kako dobro se nam godi! Hočejo, da bi

ostali slepci in ne bi spoznali svojega žalostnega stanu in svojih nevarnih sovražnikov.

Ravno to struno si je izbral ptujski »Štajerc«. Sladko govori v slovenskem jeziku, da je kmet-ski list, v resnici je pa le komij nemškutarskih trgovcev in dela na to, da bi kmet ostal vse žive dni suženj nemškutarskih gospodov. On pravi, da ni sovražnik slovenske narodnosti, v resnici pa dela na to, da bi se čim prej ponemčili vsi Slovenci. Hinavsko zvija oči, da je kristjan, v resnici pa mu je vera deveta briga, in ima le namen pripravljati pot za luteranstvo. Tu pač veljajo besede Kristusove: »Varujte se krivih prerokov, ki prihajajo k vam v ovčji obleki, znotraj so pa grabežljivi volkovi, po njih sadu jih bodeite spoznali.«

Mi bomo v nekaterih člankih pokazali, kaj »Štajerc« uči in zastopa, kakšen namen ima, povedali bomo pa tudi, da naš boj ne gre le proti listu »Štajercu«, še manj pa proti našim nemškim sodeželanom, ampak proti onim hudobnim naklepom, katere »Štajerc« zastopa in pa za obrambo naših pravic.

Kdor ima oči za gledanje in ušesa za poslušanje, naj vidi in sliši.

Kako se je „Štajerc“ rodil.

V važnih zadevah se mora človek izkazati z rojstnim in krstnim listom, da se ve, kdo je in odkod je. Kakšen je pa rojstni list Štajerčev?

»Naš Dom« je že to enkrat povedal, pa če je kdo pozabil ali tistega ni bral, povemo še enkrat. »Štajerca« niso ustanovili kmetje, ampak nemčurski trgovci, ni se rodil zato, da bi kmetu pomagal, ampak, da bi nemškutarske trgovce priporočal slovenskim kmetom. Ob pustnem (fašenskem) času l. 1900 je prišlo veliko, večinoma nemškutarskih trgovcev v Maribor. Pri tistem zborovanju so grozno razsajali zlasti proti združnemu gibanju na Spodnjem Štajarskem. Zadrug in konzumnih društev niso izmislili ne slovenski advokatje, ne

duhovniki, ampak je razširjeno že po vseh omikanih deželah in je dobra pomoč kmetskemu stanu. Pošteni trgovci po drugih deželah zavoljo tega niso prišli na nič. Ako so torej gospodje nemščurski trgovci tako besni na naše združeno gibanje in na duhovnike, ki po svoji moči in dolžnosti podpirajo zboljšanje kmetskega stanu, so s tem le pokazali, da ne trpijo, da bi se slovenskemu kmetu kaj pomagalo. Na tistem zborovanju so tudi sklenili ustanoviti slovenski list, ki bi kmetom hvalil in priporočal nemške trgovce.

Le poglejte si eno številko »Štajerca«. Na prvi polovici farba ljudi in pripoveduje novice, na drugi pa ima vse polno naznanil in priobčil večinom nemškutarskih trgovcev. Bogati trgovci seveda naznanila dobro plačajo in zato »Štajercu« tako špeh raste. Poglavitni namen »Štajerca« torej ni učiti in zagovarjati slovenskega kmeta, ampak priporočati nemškutarske trgovce.

Po svojem rojstvu in namenu torej »Štajerc« ni kmetski, ampak kramarski list.

Napad na predsednika Združenih držav severno-ameriških.

Družba anarhistov, ki hočejo prevreči sedanji red v človeški družbi, ne miruje. Še nam je v spominu umor naše cesarice in kraljice Elizabete, ni še dolgo, odkar je italijanski kralj Umberto bil umorjen po anarhistu, in sedaj prihaja vest iz Amerike, da je tam brezvesten anarhist hotel umoriti Mac Kinley-a, predsednika Združenih severno-ameriških držav.

Napad se je izvršil dne 7. t. m. v mestu Buffalo, kjer je sedaj velika razstava. Tudi Mac Kinley jo je obiskal. Nahajal se je ravno v godbenem oddelku. Po ameriški navadi je podajal predsednik Mac Kinley vsem okrog stoječim osebam roko. Tudi napadalec se mu je približal, mu segel v roko, v tistem trenutku pa že tudi dvakrat ustrelil na predsednika z revolverjem. Revolver je imel zavrt v robec, da ga nihče ni mogel opaziti. Ena kroglja je zadela predsednika v levo prsno stran, druga pa v trebuh. Krogeljo v prsih so zdravniki takoj našli ter jo odstranili. Ko so jo izvlekli, prijel jo je Kinley v popolni zavesti ter jo vrnil zdravnikom. Zaradi druge krogelje so ga morali operirati, a krogelje niso našli. Samo toliko so videli, da je prodrla želodec. Drob in drugi notranji deli niso ranjeni. Rano so skrbno zašili. Razmeroma se bolnik dobro počuti. Čeravno je rana nevarna, vendar zdravniki trdno upajo, da bo bolnik ozdravil. Ženo predsednikovo so obvestili o napadu, ko je operacija bila že gotova. Pred operacijo še je naročil predsednik okoli stoječim, da naj na mil in prizanesljiv način povejo ženi o dogodku.

Ko je bil predsednik zadet, ga je vjel njegov spremljevalec, da ni padel. Mac Kinley je vprašal:

»Ali se ni name ustrelilo?« Spremljevalec je odpel predsednikovo suknjo in videč kri, je rekel: »Zdi se mi, da ste ranjeni.« Predsednika so potem takoj odpeljali v bolnišnico.

Napadnik se zove Leon Czolgosz in je nemško-poljskega rodu. On pravi, da se je prepričal, da je vladanje Mac Kinleya slabo. Takemu vladanju je hotel storiti konec s tem, da je ustrelil Mac Kinleya. Pravi, da nima sotrudnikov in res jih policija ni mogla zaslediti.

Amerika je bila doslej pravo vališče anarhistov. Mogoče, da bo ta žalosten dogodek uplival na Amerikance, da bolje pazijo na anarhistično zalego.

Politični razgled.

Presvitli cesar so se odpeljali dne 9. t. m. v Budapešto, kjer so s prestolnim govorom zaključili ogrski državni zbor, ki se sedaj razpusti. Kmalu bodo nove volitve. Cesar so se še isti dan vrnili na Dunaj.

Prestolonaslednik na slovenskih tleh. Avstrijski prestolonaslednik Fran Ferdinand je prišel 2. t. m. na Notranjsko nadzorovat ondi zbrano vojaštvo. Dne 3. t. m. se je pripeljal v Cirknico, kjer ga je zbrano ljudstvo pri slavoloku z gromovitimi »živio«-klici pozdravilo. Prijazno je nadvojvoda ogovoril župana in dekana. Nadvojvoda gre v svoje stanovanje, kmalu nato pa pride sam po Cirknici brez vsacega spremstva, in kam jo najprej krene — v cerkev, da se tam pokloni svojemu Kralju! Dasi mu je bil pripravljen poseben klečavnik, je kar v prvo klopk pokleknil in vspodbudno in pobožno opravil svojo molitev. Ko je iz cerkve odhajal, se ni sramoval pokropiti se pri vratih z blagoslovljeno vodo, in do tal prikloniti kolena pred svojim Gospodom! Ljudstvo slovensko, uči se od svojega prihodnjega vladarja, ki je bival v tvoji sredi, tudi po zunanje kazati svoje versko prepričanje! Zvečer je bila na čast prestolonasledniku vsa Cirknica razsvetljena.

Katoliški shod so sklicali za 8. t. m. in naslednje dni Moravčani v Olcmuc. Liberalci in radikalci pa so naredili protishod ter so dne 9. t. m. po noči šli pred palačo knezonadškofa, kjer so žvižgali, popevali, kričali ter naredili velikanski nemir. Če kak rekrut na ulici zakriči, ga zaprejo, če se pa v imenu liberalizma zasramujejo naši škofje in duhovniki, se nihče ne zgane. To nikakor niso zdrave razmere.

Gospodarske stvari.

Kako treba pripraviti nove sode? Izurjen vinogradec ve to dobro, mnogi pa vendar ne ravna jo prav in si napravijo veliko škodo na vinu z novimi sodi. Nov sod izper i večkrat

vrelo vodo in sicer tolikokrat, da bo šla čista voda iz njega; dokler nov sod ni zadosti izpran, gre temno rujavkasta voda iz njega. Potem sod napolni s čisto vodo, katera se nekaj časa vsak dan mora spremeniti. Nazadnje se še izpere z vrelim vinom, ki se naj pusti v sodu nekaj časa, ker potem dobi sod dober vinski duh. Še na drug način se pripravi sod. V sod se vlije vrelo voda, v kateri je raztopljeno 5 odstotkov sode. Sod se zabije in večkrat izpere. Potem se še izpere s čisto vodo in z vrelim vinom zapari.

Premogov pepel kot gnoj. Kjer mnogo kurijo s premogom, imajo veliko premogovega pepela. Znano je, da je pepel od drv dobro gnojilo. Ali bi se dal porabiti za gnoj tudi premogov pepel? Ta pepel ima v sebi 0,2 odstotka fosforove kisline, 0,2 odstotka apna, ogljika pa okoli 70 odstotkov. Zato premogov pepel ni dober gnoj za visoke in sušne travnike, pač pa za mokre, na katerih raste veliko kisle trave. Taki travniki se dajo s premogovim pepelom zdatno zboljšati. V ta namen se naj pepel pozno v jesen potrosi po travniku.

Če kokoši pri nesenu črevo izpade. Če kura predebela jajca nese, se rado zgodi, da ji izpade črevo. To se mora hitro popraviti. Črevo, ki visi ven, se mora z gobo, namočeno v mlačni vodi, osnažiti, potem ga namazati z oljem in previdno s prstom spraviti notri. Nato se kokoš zapre in je paziti na njo, kadar zopet znese jajce. Večkrat črevo na novo izpade, če je tudi jajce manjše, pa vselej treba tako postopati, kakor je rečeno. S časom bo to prenehalo.

Izabela se je v poslednjih desetletjih močno razširila po naših vinogradih, odkar je stari trs začel hirati. Izabela pa je povsod bujno rastla in donašala obilo grozdja, posebno po brajdah. Le škoda, da izabelno vino nima tistega prijetnega okusa, ko iz domačih trt, ker ni čistokrvna zlahna trta. Njeno vino ima nekak neprijetni okus, tudi barva ni lepa, tako, da se mora le po ceni prodajati, za tretjino ali pol ceneje, ko navadno belo ali rdeče vino. Neprijetni okus pa je najbolj v jagodnih mehovih, ako se ti močno stiskajo. Ako se pa vzame le drozgovec in mošt od prvega stiskanja, je vino beljkasto in ima le malo izabelinega okusa. Po leti, ko se je tako vino dvakrat pretočilo, se okus precej zgubi in se izabelina le malo loči od navadnega belega vina. Zato svetujem, da se posebej v sode nalije drozgovec in mošt od prvega stiskanja, mošt od ostalih stiskanj pa tudi posebej ter se porabi za domačo rabo. Glede izabele pa moram dostaviti, da se zelo moti, kdor misli, da se ta trta ustavlja trtni uši. To ni res. Malo delj res zdrži napad trtne uši, a končno se tudi ona posuši. Ker se trtna uš še zmirom naprej širi na

vse strani, pač ne kaže izabele saditi, temuč le na ameriških trtah cepljene domače trte.

Dr. Vošnjak.

Kleti puščajte v jeseni tako dolgo odprte, dokler ne začne zmrzovati. Kleti, ki so globoko v zemlji, so lahko dalje časa odprte kakor one, ki so plitve. Ako na eni strani brije skozi odprtine v klet mrzel veter, zadelaj jih na tisti strani, na nasprotni pa pusti odprte. Pri lepem in ne premrzlem vremenu, odpri vse odprtine, da pride v klet svež, čist in hladen zrak, slab in zaduhli pa gre ven. Kakor je poleti hladna klet boljša, tako tudi po zimi, da le ni tako mrzla, da bi zmrzovalo.

Čebelam za zimo skrbi za primeren kraj, kjer bo mir in jih ne bo nič motilo. Košev ali panjev ne smeš puščati prosto, ampak jih postavi, če nimaš zaprtega ulnjaka, za stene, kjer ne bo veter prehudo po njih pihal. Čebele se po zimi stisnejo skupaj kakor jagode na grozdu in jih veliko pogine, če pride prehud mrz v panj. Zato panje skrbno ovij s slamo ali s cunjami, pa večkrat pogledaj, da se miši ali netopirji ne vgnezdijo in ne pridejo celo v panj.

Slomšek slovenskim starišem.

Dete — božji dar.

Velikokrat slišimo, kako se tožijo matere in očetje, da imajo slabe otroke. Kaj je temu krivo? — Vzgojevali niso otrok, ali sploh nič, ali pa nepozno, ali pa slabo. Ker je pa vzgoja otrok starišev sveta dolžnost, zato hoče tudi »Nas Dom« podati nekaj navodil po spisu v knjigi »Almanah« Slomšek-pedagog (vzgojitelj).

1. Reja malih otrok.

Vzgoja se začne pravzaprav že pred rojstvom. Dete živi isto življenje z materjo, se hrani z isto krvjo in srka v sebe tudi dobre in slabe lastnosti materine. Kako važno je tedaj, da so si matere vedno v svesti svoje odgovornosti: »Naj vsaka poštena mati spozna, da je dete božji dar.« Zato se mora mati varovati pijančevanja, nespodobnega življenja itd.

Dete je rojeno. Ne more si samo nič pomagati, navezano je na pomoč drugih. Z materjo še živi, kakor je tudi Bog odločil otroku materino hrano. Z materinim mlekom pa živi otrok v marsikaterem oziru isto življenje. Zato naj vedno hrani mati svojega otroka s svojim mlekom. Slabo je za otroka, če mora piti že v prvi nežni mladosti živinsko mleko; slabo je pa tudi, ako ga doje druge matere. Zakaj nesrečne nezakonske matere dojijo pri gospodi otroke, in deca pijejo z materinim mlekom poželenje mesa, seme nespodobnega dejanja? Dete pije bolezen materino.

V tem času, ko živi otrok od materinega mleka, mora mati še prav posebno paziti, da s

svojim lastnim življenjem ne vpliva slabo na življenje dojenca. Tako n. pr. jezljiva žena deco s svojim strupom doji, in sirote so otroci nezakonskih, kajti grdo življenje nezakonskih starišev hodi za njimi, kakor tenja za človekom.

2. Prvi pouk.

„Nespamet se dečkovega srca trdno drži.“

Prišel je čas, ko se začne otroku daniti, ko začne opazovati, ko se mu začnejo razvijati duševne moči. Zdaj se začne prava vzgoja prvih vzgojiteljev, matere in očeta. In ni dobro, da otroci prehitro svoje stariše zapustijo; na duši in truplu kilavi nimajo pravega variha, ne strahovalca, ne najdejo materine zlate skrbi, in so razgubljenim piščetom podobni, ki kokljo izgubijo. Ljubezni med tako deco in stariši nobene prave ni, sreča take rodbine žive korenine nima in se navadno hitro razleti. Tuja reja otrok je le mačehina goja, bodisi v deških redilnicah in varovalnicah še tako dobrih. Dete naj za materjo, otrok za očetom tako dolgo hodi, da si bo samo po svetu pomagati znalo. Ako prve šole otroci doma ne najdejo, vse svoje žive dni ostanejo kilav sad.

Otrok začne opazovati svet. Vse hoče videti, vse slišati, vse otipati, vse okusiti. Tej radovednosti naj stariši le zadostujejo s kazanjem in odgovarjanjem, da se začne otroku razvijati in bistrirati razum. Nespametno in škodljivo je za otroka, če ga puščaš po cele dneve kje sedeti ali ležati. Tako si izrediš le trepe, slaboumne sirote.

Ko je že otrok opazoval in ogledoval reči, ki so okoli njega, po sobi, po vrtu, na dvorišču, takrat dobi zavest o vnanjem svetu. Otrok pride do samozavesti, ve, da je njegova roka njegova, začne tudi o sebi govoriti: »jaz«.

S tem korakom stopi samosvestno v življenje. Tu je pred vsem potrebno, da proučujejo stariši svoje otroke. »Čujte in premišlujte otroke, kam kažejo.« Otrok že kaže razna nagnjenja, dobra in slaba. Kakor pa preti mladi cvetlici nevarnost od vseh strani, da jo zaduše slaba zelišča, tako je tudi pri otroku. Neumnost in hudobija se otroškega srca drži. Naj si ravno vse ljudi hudo ne mika enako, in skušnjava, ki ene vleče, druge le rahlo opominja; pa vendar so vsi več v hudo, ko v dobro nagnjeni in čutijo v sebi postavbo greha, katere se le iznebijo po milosti Kristusovi. Mogočnejše strasti vstajajo v srcu mladeniča, kakor so se v srcu otroka zmerile; pa tudi otrok brez hudega nagnjenja ni. Hudega seme se z otrokom porodi in ima v srcu svojo cimo; ako se zarano ne izdere, rado močno požene. Stariši ne smejo nikdar pozabiti, da otroci popolnoma niso, ampak potrebni, da se popravijo. Res ljubeznjivo je dete, katerega je gola nedolžnost; pa njegove napake ne videti, jih izgovarjati, ne prinese nikdar nič prida.

Zato morajo stariši paziti, da ne podpirajo otroku trmoglavosti. Saj se večkrat zgodi, da še deček komaj pregovori, pa že vsej hiši zapoveduje, vse mu mora po volji biti. Svoje glavnost in huda trma imata vse žive dni človeka v železju, ako se otroku vse po volji stori.

Zato mora otrok v tej dobi ubogati vedno in brez obotavljanja. Ne sme popraševati: zakaj? Vzrokov še ne razume, kljubovati pa že zna. Tudi ni prav, da bi se delale otroku obljube, če bi kaj storil, kar žele stariši. Nikdar, da bi jim obljube delali in si z darovi kupovali, da vas ubogajo. Zamera starišev jih mora bolj boleti, kakor skala za nohtom: Slabi stariši storijo rekoč: »Pustite, so pač otroci; ko bodo odrastli, se bodo tudi izpametovali. Zdaj se niso za to, da bi zastopili, kar je prav ali ni prav.« Kar otroci dobrega ne zastopijo, se morajo učiti; hudoba se ne sme starati z njimi.

Celo napačno pa je, če se še podpihuje otrokom slabo nagnjenje. Zato je velika krivica, da se otrokom skozi prste gleda. Tako n. pr. je napačno, da dete svojo lastno mater tepe, in mati se mu smeje; se ob kamen udari in kamen okrega ali ga otepe; ali dekla otroku mahoma ne ustreže in je hudo ozmerjana, na videz tepena itd. Tako ljuti oroslan raste, pred katerim še bodo trepetali lastni stariši.

Kaj takega stariši ne smejo trpeti, ampak morajo zatreti v otroku vsako slabo nagnjenje. Priden vrtnar mora neprenehoma trebiti, obirati in obrezovati svoje mlado drevje; še več morata oče in mati svoje otroke odvaditi hudih navad in slabih nagonov, ki se pri otrokih prikažejo. Najnevarnejše so jeza, nevošljivost, nečimernost, nepokorščina. Ako beseda ne pomaga, naj šiba pripomore. Brezovo olje zaceli razvade mladih dnij in šiba novo mašo poje, to je — pridne otroke izredi. Čim bolj puščaš otroka svoje glavnosti, tem hujše bo, čim dalje odlagaš, tem težje ti bo otroka spraviti na pravo pot. Šibko drevesce lahko nagneš, kamor hočeš, je mehko ko vosek; lahko mu lepo podobo čednosti daš. Ako začneš s tako vzgojo o pravem času, ko še ni prepozno, da mladenič tvojemu strahu ne odraste, ti bo lahko otroka vzdržati na pravi poti s kratko besedo, z ljubkim opominom, z milim pogledom.

Ni pa dovolj, da bi obvaroval otroka samo, da se mu ne razvijejo slaba nagnjenja, ampak prav tako zgodaj ga moraš privajati k dobremu. Razvijaj in krepki mu dobre lastnosti, da razcvetejo v mladem, plemenitem srcu krepke čednosti, ki naj zaduše slaba nagnjenja.

Zeliš otroka varčnosti privaditi, ukaži mu vsako drobtinico kruha hraniti, ki na tla pade, božji dar je; rednosti, vadi ga vsako jutro o pravi dobi vstati, zvečer vsako oblačilo na svoj kraj položiti. Malo je, pa veliko izda; hvaležnosti, naj

za vsak košček kruha prosi, za vsak grizljaj zahvali, tebi — oče, mati, roko poljubi. — Naj bi pač stariši te resnice ne pozabili; pri malem se začne, pri velikem konča.

Posebno se je pa treba varovati starišem napačne prevelike ljubezni do otrok. Torej store napačno stariši, ki radi svojim otrokom vse dovolijo, ker se za njih ljubezen boje in mislijo, da jih bodo deca radi imeli, ako jim vse po volji storé. Pa samoglavi, trmasti, kujavi, nepostrežni, izbirljivi, kljubetni, na vse hudo razvajeni otroci svojih starišev ne ljubijo in se jih ne boje. Dokler so mladi, očetu in materi nagajajo; kadar njih strahu odrastejo, jih pa kolnejo, da se dopolni takim mehkim starišem, kar sv. Duh govori: »Le ljubi negodno svojega otroka, in strašil te bo; igraj se z njim in žalost ti bo narejal.

Nasproti pa naj gledajo stariši, da se otroci privadijo delavnosti in ostremu življenju. Za otroka je največja sreča, da ga modri stariši v ponižnosti vzgojijo, delavnosti in ostrega življenja brez vsake razvade privadijo. Taki sinovi in hčere prirastejo moške in žene čvrsti ko jeklo, marljivi ko mravlje. — Mehkužno izrejeni otroci so puhli repi podobni, vse svoje žive dni rahli, sebi in svojim ljudem velika nadloga. Ta resnica je gotova, le žalibog — premalo obrajtana pri stariših, ki svojo deca po opiče ljubijo.

Pri vsem tem vzgojevanju pa je največje važnosti dober zgled. Otrok vse posnema. Mladi otroci in pa opice, kar slišijo, govorijo in kar vidijo, storé. Zato morajo biti stariši vzgledni v vsakem oziru. Skrbeti pa jim morajo tudi za dobro tovaršijo. Otrok ne sme nikdar videti ali slišati kaj slabega. Dasi še ne razume vsega, še ne vidi ostudnosti, pa vse že vpliva nanj, naredi se mu neka slika, ki pride zopet na površje ob svojem času. Zato pa ne dajte otrokom se potepati; izvolite jim poštene tovariše in tovarišice, naj se z njimi razveseljujejo, igrajo, skačejo. H.

Razne novice in druge reči.

„Od kodi te ogromne svote?“ Tako javka zadnja »giftna krota«, ko pravi, da so si nekateri slovenski advokatje pridobili nekaj premoženja. Nam je vsak oderuh mrzek, ki guli svojega bližnjega, naj si bo Nemec ali Slovenec, toda če si kdo s pridnim delom, po poštenu poti in z varčevanjem pridobi kaj premoženja, je falot vsak, ki ga zavoljo tega črni. Seveda »Štajerc« bi bil le takrat zadovoljen, če bi vsi Slovenci do zadnjega vinarja vse znosili nemškutarskim kramarjem in postali sami šnopsarji. Ljubi »Štajerc«, bodi tudi nam dovoljeno vprašati: Od kodi te ogromne svote? Pred leti je privandral kramar od nekod, vse premoženje je prinesel pod pazduho. Glej, zdaj pa čez nekaj let ima imenitno štacuno, zraven

štacune gostilno, v kateri vsako nedeljo ljudje veselo rajajo. V občini ima najlepše travnike, njive, gozde, gorice, v mestu pa lepe palače. V vasi, kamor je privandral, je sedaj celo župan, zavoljo njega mora biti vse »dajč«, v šoli in pri občini. Prej imoviti kmetje imajo sedaj raztrgane strehe, kufraste nosove, posestvo zadolženo. — Vi haloške in slovenske gorice okoli Ptuja in Maribora, povejte, kako ste prišle iz kmečkih rok v gosposke. Ah, vi bi povedale pa ne smete... »od kodi te ogromne svote.«

Proti posojilnicam je začel pisati »Štajerc«. O nemški šparkasah pa hujskač kar molči. O posojilnicah trdi veliko laž, da jim mora kmet plačevati po 8% obresti. Poštenjakovič, ali te ni sram, da tako grdo lažeš? Povej in imenuj le eno slovensko posojilnico na Spodnjem Štajarskem, ki zahteva 8% obresti, in mi se ti isti dan umaknemo. Umazanec, na delo!

Kaj razni ljudje jedó. Posebnosti jedi so odvisne od podnebjja in od človeškega značaja. Narodi mrzlih krajev jedo več mastnih in toplih jedi. Eskimak potrebuje na dan 10 kil mastnega ribjega mesa; ruski Tatar ima zelo dober želodec in poje na dan več govejega mesa kakor pri nas cela družina na teden. Lah je zadovoljen z grozdjem, kruhom, koruzno polento ali pa z makaroni; Jud celo z nekoliko žlicami riža. Prosebnost priljubljene jedi pri raznih narodih so: Eskimak nad vse rad jé loj, Kitajec mačke, pse, zlasti pa podgane; pasja pečenka je najljubša jed prebivalcev v Avstraliji in na otokih v južnem morju. Misi se jedó ne le na Kitajskem, ampak tudi med Eskimaki, kateri jih vežejo za rep in tako jih imajo včasih za zimo vjetih do 300. Razun miši ljubi Kitajec velike gosenice, iz katerih si kuha izvrstno juho. Kač se največ sne v Avstraliji. Zamorci v Surinamu jedo krote, Arabci kobilice.

Grozna nesreča na Muri. Iz Veržeja se nam poroča, da se je ondi pred kratkim zgodila velika nesreča na Muri. Na brodu se je peljal čez Muro nek brusilec (žlajfar). Nepreviden mož je med vožnjo pustil otroke s prtljago na vozu. Sred Mure postanejo konji nemirni in potisnejo voz nazaj. Brodar je pa pozabil odzadaj potegniti drog in zapreti brod. Voz pade iz broda v Muro in potegne konje za seboj. V naglici so konjem prerezali štrange, in jih rešili, voza pa ni bilo moči več zadržati. Brusi in drugi težki predmeti so vtonili. Blazine in drugo je z vozom vred plaval po Muri. Za otroki sta mož in žena skočila v vodo in so ju komaj rešili. Najmanjši, osem mesecev star otrok je utonil, druge so rešili. Pogumno se je pri tej nesreči držal mladenič P. Kokol in je dobil pozneje nagrado za rešitev življenja.

Sedem ur v grobu sta molila Fijavž in Ravnjak. Na Stranicah se je namreč dne 4. t. m.

v premogovniku splazil plaz ter zasul imenovana dva delavca. Sploh se je že govorilo, da sta rudarja mrtva. Toda po sedemurnem odkopavanju plazovine, so odkopači našli oba zasipanca — živa in zdrava.

V Zrečah je s hruške padel posestnik Korošec-Andrejec. Ponesrečenec si je močno pretresel drobovino, pa vidi se že, da brez nevarnih nasledkov. Nesrečnejši je bil sosed Martincelj; ta je leta 1895 tudi s hruške padel, v klancu obležal nezavesten in krvav ter umrl.

Dežnikov ni hotel. Zadnjo nedeljo ponoči je ulomil nekdo v prodajalno mariborskega marelarja Alojzija Hobacherja. Toda dežnikov in solničnikov se nepovabljen gost ni dotaknil, ampak stegnil je svoje dolge prste samo po denarju, katerega je bilo v prodajalni okoli 30 gld. Enega sumljivega človeka so že zaprli.

Zakaj samo proti Slovincem? Zadnji »Štajerc« zopet hujska proti slovenskim odvetnikom. Mi se čudimo, zakaj samo proti slovenskim advokatom? Zakaj si »Štajerc« ne upa reči ne besedice proti nemškimi advokatom? Proti slovenskim advokatom hujska bolj zaradi tega, ker so Slovenci, ne pa ker so advokati. »Štajerc« je hinavec spredaj in zadaj.

Ali je res prepovedano brati „Štajerca“? Res je prepovedano! Prepoveduje pa nam ga pred vsem zdrava pamet. »Štajerc« pa pravi, da ni prepovedano njega čitati, ker ga še sv. oče niso prepovedali. Oh, ti ljubi Bog, daj vendar norcem pamet. Vedeli smo, da je »Štajerc« najbolj neumen list na Slovenskem, pa da je tako velikansko neumen, tega pa še dosedaj nismo vedeli. Sv. oče seveda nimajo drugega dela, kakor da »Štajerca« čitajo in ga potem priporočajo ali prepovejo!!! Ptujski kljukec, ali vidiš svojo neumnost? Hvali se tudi, da ne žali nikdar svete krščanske katoliške vere. Resnica pa je, da jo s vsako vrstico žali, kajti povsodi ali laže ali obrekuje. Z lažjo in obrekovanjem pa se žali katoliška vera. Recimo en primer: V zadnji številki se na tretji strani hvali, da zoper našo vero ne izreče ne besedice. Na sedmi strani pa prinaša notico: Klerikalci oskrunili cerkev. Mnogokaj, kar se v notici pripoveduje, ni resnično, kar pa je resnice na dopisu, pa so storili liberalci, prijatelji »Štajerčevi«. Ta ptujski list je tako skrajno hudoben, da zvali grehe svojih prijateljev na nasprotnikove rame! Fej!

Sv. Jurij ob Ščavnici. »Zaveden kmetič«, ki pa je samo takrat »zaveden«, kadar ni šnopsa pijan, se je spravil v zadnjem »Štajercu« na našo požarno brambo ter blati njenega načelnika gosp. Čagrana in odbornika gospoda Košarja na jako grd način. Norčuje se celo iz Košarjevih las in brk, od starosti sivih. To kaže »zavednega kmetiča«, kakor se je podpisal, v jako slabi luči, kajti iz starosti se lahko norčuje le surov, ničvreden človek.

Vse, kar govori dopisnik, kaže, da ima v glavi mnogo slame. Naša požarna bramba je zelo dobra; da pa ne more nastopati pri požarih tako hitro kakor bi rada, temu pa je krivo, ker je raztegnjena čez celo jurijevsko faro, ki je v ljutomerskem okraju po svoji obsežnosti menda največja. Grdo je torej napadati našo požarno brambo. Pameten človek si mora želeti samo to, da se ustanovi pri nas več požarnih bramb. Seveda tega ne bodo dosegli naši »zavedni« šnopsarji, ampak mi rodoljubni, slovenski kmetje.

Slona operirali. V Hannoveru na Nemškem imajo lepega slona. Pred tremi leti spačil se mu je noht na zadnji nogi. Ujeli so ga v zanjko in mu izrezali, kar je bilo bolnega. Letos ponovila se mu je spet ista bolezen, a v zanjko ga niso mogli več vjeti, je že poznal past. Toda začelo se mu je gnojiti in bati se je bilo, da pridejo ob dragoceno žival. Posvetovali so se, kaj storiti? Sklenili so, dati mu morfija (sredstvo za uspavanje) 40 gramov in šest steklenic ruma s sladkorjem. Čez eno uro je slon obnemogel. Z dletom in kladivom so obdelavali bolni noht, rano pa izžgali. Iz te omotice se slon ni prebudil tri dni, in še tedaj so ga morali s škripci spraviti na noge.

Ustrelil svojo zaročnico. Dne 31. avgusta zbralo se je v Krivem potu pri Senju v hiši mladega ženina več mladeničev in med njimi je bila tudi zaročnica sina gospodarjevega. Zaročnik se je igral s puško, ne vedoč, da je puška nabita. Naenkrat je puška počila in strel je zadel zaročnico, ki se je zrušila mrtva na tla. Orožniki so ulovili mladega ženina, ali sodišče ga je izpustilo na svobodo, vzemši ga na zapisnik.

Zadnje delo ljubezni.

Po Mm. A. I.

Bilo je leta 1870, ko je v cerkvi sv. Pavla in Ludovika v Parizu služboval kot kapelan goreč dušni pastir, Sapela z imenom. Predno je postal duhovnik, je bil oficir v španski armadi. Iz Pariza je prišel pozneje za župnika v neko malo župnijo blizu pariškega mesta. Tam je vestno in zvesto izvrševal svoj poklic in storil mnogo dobrega, da še celo takrat, ko je že umiral.

Bilo je zvečer pred njegovo smrtjo. Sapela je ravno prejel sv. zakramente in mirno pričakoval svojo zadnjo uro. Naenkrat pristopi nekdo k njegovim postelji in mu pravi: »Prečastiti gospod! Vi gotovo dobro poznate penzioniranega stotnika Weliga; saj sta bila skupaj pri vojakah in sta dobra prijatelja. Glejte ta gospod je hudo bolan in ne bode več ozdravel, pa se noče dati prevideti s sv. zakramenti. Sploh nobenega duhovnika ne pusti k sebi. Danes ga je prišel obiskat gospod župnik od Sv. Jurija. A ko stopi v sobo, se bolnik

obrne od njega k steni in noče ničesar slišati o sv. zakramentih.*

»Moj Bog, to je velika nesreča! — On je drugače tako dober človek!« pravi bolani Sapela. »O, da bi ne bil jaz tako bolan . . . morebiti bi mene ne sprejel tako slabo, že zato ne, ker sva že od tiste dobe prijatelja, kar sva služila skupaj kot oficirja!«

»O, dragi gospod župnik, on vas ljubi in spoštuje in bi vas gotovo poslušal. Ali zdaj vam pač res ni mogoče, da bi ga obiskali in pripravili na smrt. Škoda, škoda!«

Nekaj časa je bilo vse tiho. Naenkrat pride Sapela nekaj na misel, česar so se gotovo razveselili angelji v nebesih. Na pol mrtvi župnik se v postelji skloni po koncu, sklene roke ter tiho in goreče moli: »O moj Bog, podeli mi sedaj potrebno moč!«

Nekaj časa je bil tako globoko zatopljen v molitev. Naenkrat pa se zdrami, kakor iz spanja in reče okoli stoječim: »Oblecite me!«

Nikdo se ne gane, vsi osupnejo in se čudijo umirajočemu duhovniku, ki zahteva nekaj nemogočega.

»Oblecite me!« — ponovi on, a zdaj s takim glasom, da se njegovi želji ni bilo mogoče več ustavljati, ker njegov glas je bil strog, je bil zapovedujoč.

Vsi ostrmijo nad tem. A Sapela, kateremu je bilo življenje še samo za nekoliko ur odločeno, je še hotel na vsak način v tem kratkem času s svojo voljo prodreti. Velike smrtne bolečine ga sicer mučijo, a vendar se da obleči.

»Zdaj me pa nesite k bolniku!« zapove ljubezni polni duhovnik z drhtajočim glasom.

»O moj Bog, med potom nam bode umrl!« si pošepetajo okoli stoječi drug drugemu.

Sapela pa se ne briga za to, kar se okoli njega godi, in ne posluša, kar se govori in šepetuje, temveč zapove svojemu kaplanu, naj mu vse prinese iz cerkve, kar potrebuje pri sprevidenju bolnikov. Ko je bilo to vse pripravljeno, zapove: »Zdaj pa naprej in sicer hitro, hitro!«

Med celim potom se niti enkrat ne potoži o kakih bolečinah. Glava mu pade na prsa in on goreče moli, dokler ne pridejo do bolnikove postelje.

Ko ga prinesejo do bolnika, se vsede k njemu, ga prime za roko in ljubeznjivo mu v oči gledajoč pravi: »Moj dragi prijatelj! V kratkem bodeva oba stala pred sodnim stolom pravičnega, vsega-mogočnega Boga! Ste-li pripravljeni, da ta pot skupaj opraviva? — Jaz vem, da je ta pot težek, da pretežek, jaz vem, da je ta pot strašen . . . ali dragi moj prijatelj, jaz sem ravno zato prišel k vam, da vam pomagam, da bode ta pot v večnost za vas lahek, — prišel sem, da vas v zadnji uri tolažim in da skupaj potujeva tje, kjer naju čaka milostljivi sodnik in večno veselje. Ali

ste, dragi prijatelj, pripravljeni, ob enem z menoj stopiti v večnost?«

Te kratke, a resne besede so pretresle bolnega stotnika. Smrt, — sodba, pekel ali nebesa — te poslednje reči mu stopijo živo pred oči. Govor mu zaostane, tako da nobene besede ne more več spregovoriti. Ljubeznjivega župnika prime za roko, jo nese k ustam in jo poljubljuje.

»Moj dragi prijatelj,« — nadaljuje župnik, »čas nam je kratek in ure najinega življenja so štete . . . Zaupajte meni . . . meni ne bode od-bili prošnje . . . Prosim vas, dajte se prevideti . . . Vi me že od mladosti poznate in veste, da vam želim dobro, da vam želim večno srečo . . . Torej recite, ali mi hočete izpolniti mojo željo in se spovedati?«

Stotnik videč tako ljubezen umirajočega duhovnika, se začne na ves glas jokati. »Da, da, — takoj se hočem spovedati,« pravi med solzami.

Sapela se močno razveseli. Neki angeljski smeh mu je videti na ustnicah. Okolo stoječim da znamenje, da odidejo. Nato opravi stotnik svojo spoved in prejme sv. obhajilo. Njegova duša postane čista, je pripravljena za večnost.

Na to pokliče umirajoči duhovnik zopet vse v sobo in reče s tihim glasom: »Sveto poslednje olje!« Kaplan takoj prinese vse, kar je potrebno za podelitev tega sv. zakramenta.

»Primito mojo roko in mi jo vodite!« veli na to svojemu gospodu kaplanu. Ta takoj stori, kar mu je gospod župnik velel, in tako mazili bolnega stotnika s sv. oljem. Župnikova roka je pri tem vedno bolj omahovala in mrzla postajala.

Ko goreči pastir vse opravi, se še skloni k bolniku, ki mirno leži v postelji in gleda na sveti križ, kojega mu je župnik prinesel, ter reče: »Z Bogom, dragi prijatelj, dokler se zopet vidimo! Jaz grem naprej v večnost, a vi ne dajte dolgo čakati nase!« Poda mu še svojo mrzlo, umirajočo roko in se da zopet odnesti domov.

»Zdaj, o Gospod pusti svojega služabnika, da mirno umrje,« moli še tiho med potom, ko ga nesejo domov. Glava se mu pobesi na prsa, in roke mu odrevenijo. Oči so mu zaprte in izgledal je, kakor bi bil mrtev. Le ustnice so se še gibale v goreči srčni molitvi.

Ko dospejo domov, položijo bolnega župnika že napol hladnega na posteljo. Uro pozneje navidezno zgubi zavest. V zadnjih trenutkih pa še reče jasno in krepko: »Recite mojemu prijatelju, da hitro pride za menoj, da pozneje zopet ne zagazi na kriva pota!« Ko to izgovori, izdihne svojo dušo.

Pet ur pozneje je naznanil mrtvaški zvon, da je spreobrnjen stotnik poslušal glas svojega že rajnega prijatelja duhovnika in se preselil za njim v večnost.

Zavarovanje pogrebnih stroškov

(vpisano pri visokem c. kr. znotrajnem ministerstvu
z dne 9. sučca 1895, št. 4265.) 441 6-1

Razred	I.	II.	III.	IV.	V.
zavarovana vsota	50	100	200	300	400 K
mesečna plača	20	40	80	120	160 v

Vpisuje se vsakega predpoldne od pol 9. do 12. ure in v delavniških poldnevih od 2. do 7. ure. — Slavnemu občinstvu se najuljudniše priporoča
agentura v Mariboru, Zofijni trg št. 3,
leve stopnice, drugo nadstropje.

Rodoljubi! Mladeniči!
Širite „Naš Dom!“
Na delo rodoljubno!

Najcenejše ^{5 8-5}

dobro in sveže špecijsko blago,
kakor sladkor, kava, riž, ogra-
ska pšenična moka, — potem
tudi grablje, vile, lopate, jer-
basi i. t. d. se dobe v trgovini
J. Sirka, poprej **Holasek**, Ma-
ribor, glavni trg, rotovž.

Lansko, večji del izabelino
vino,
belo in malo rudeče, liter 14 do
15 kr. prodaja Janez Suen,
posestnik v Gaberniku, Juršinci
pri Ptujju. Manj ko 100 litrov se
ne bode prodajalo. 10 2-2

Tiskarna sv. Cirila Maribor

koroške ulice št. 5

Tisk in zaloga
„Slovenskega Gospodarja“
in „Naš Dom“.

Tisk
„Süddeutsche Presse“
in „Voditelja“.

Tisk

„Cerkv. uradnega lista“,
Uradnih listov
c. kr. okrajnih glavarstev
Celje in Brežice.

z najboljšimi stroji
in najnovjšimi črkami
oskrbljena, prevzame vse
v nje stroko spadajoče
reči :

Za urade, odvetnike in notarje: Vsakovrstne formulare, tabele, pooblastila, blankete, ekspenzarije, pobotnice itd.
Za trgovce: Cenike, okrožnice, račune, fakture, memorande, naznanila, priporočila, vožne liste, pisma, vizitke,
kuverte z naslovom, dopisnice itd.
Za hotele in gostilnice: Jedilne liste, etikete za steklenice, račune za natakarje, knjige za vknjižbo ptujcev itd.
Za založnike: Knjige, brošure, časopise, strokovne liste, slavnostna pisma, imenike za knjižnice itd. itd.
Za razne korporacije in društva: Pravila, letna poročila, pesmarice s sekiricami, pristopnice za člane, vabila
za veselice in ples, diplome, plačilne knjižnice, blagajniške knjige itd.

Vsakovrstne tiskovine:

Lepake
vsake vrste in velikosti,
poročne liste, osmrtnice,
spominske liste,
vizitke itd.

Zaloga
vsakovrstnih tiskovin
za kn. šk. župniške
in občinske urade,
za krajne šolske svete
in šole.

Zaloga
vsakovrstnih tiskovin
za posojilnice,
c. kr. bilježnike,
za odvetnike in
zasebnike.

Brzjavni naslov:
Cirilova tiskarna Maribor.

Čekova št. poštnega hranil, urada 825.010.